

16. 7. 2002

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Výjimky z povinnosti vypovídat jako svědek v trestním řízení

Význam svědka a jeho výpovědi pro trestní řízení je zcela zřejmý. Proto zákon č. [141/1961](#) Sb., trestní řád ve svém ustanovení § 97 ukládá obecnou povinnost, že každý je povinen se na předvolání dostavit a vypovídat jako svědek o tom, co je mu známo o trestném činu a o pachateli nebo o okolnostech důležitých pro trestní řízení.

Význam svědka a jeho výpovědi pro trestní řízení je zcela zřejmý. Proto zákon č. [141/1961](#) Sb., trestní řád ve svém ustanovení § 97 ukládá obecnou povinnost, že každý je povinen se na předvolání dostavit a vypovídat jako svědek o tom, co je mu známo o trestném činu a o pachateli nebo o okolnostech důležitých pro trestní řízení.

Trestní řád však stanoví výjimky u určitých osob, kterým povinnost podat svědeckou výpověď uložena není. Trestní řád z povinnosti vypovídat jako svědek vyjímá osoby, u kterých je uložen zákaz výslechu. Podle ustanovení § 99 nesmí být svědek vyslechnut o okolnostech týkajících se utajovaných skutečností chráněných zvláštním zákonem, jež je povinen zachovat v tajnosti, ledaže byl této povinnosti zproštěn příslušným orgánem. Přičemž je stanoveno, že zproštění je možno odepřít pouze tehdy, jestliže by výpověď způsobila státu vážnou škodu.

Svědka dále nesmí být vyslýchán tehdy, jestliže by svou výpovědí porušil státem uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti (může jít např. o advokáta, lékaře apod.), ledaže by této povinnosti byl zproštěn příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má. Toto ustanovení se však nevztahuje na svědeckou výpověď, která se týká trestného činu, stran něhož má svědek oznamovací povinnost podle trestního zákona a na svědeckou výpověď o utajovaných skutečnostech klasifikovaných ve zvláštním zákoně stupněm Důvěrné nebo Vyhrazené.

Další výjimku z povinnosti vypovídat tvoří osoby, které jsou oprávněny odepřít výpověď jako svědek podle ustanovení § 100 trestního řádu. Toto právo je přiznáno příbuznému obviněného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu a druhu. Pokud je obviněných více, pak stran jiných obviněných může svědek odmítnout vypovídat jen tehdy, jestliže nelze odloučit výpověď, která se jich týká, od výpovědi týkající se obviněného, k němuž je svědek v některém z výše naznačeném poměru.

Svědka dále může odepřít výpověď, pokud by jí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému sourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu nebo druhu, nebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pociťoval jako újmu vlastní.

Odepřít výpověď jako svědek však nemůže ten, kdo má stran trestného činu, jehož se svědecká výpověď týká, oznamovací povinnost podle trestního zákona.

V neposlední řadě jsou výjimkou z povinnosti vypovídat jako svědek osoby, které jsou vyňaty z pravomoci orgánů činných v trestním řízení, tedy osoby požívající výsady a imunity podle zákona nebo mezinárodního práva (např. prezident republiky, poslanec a senátor Parlamentu České republiky, členové diplomatických misí, členové zvláštních misí, konzulární zástupci cizích států atd.)

Další články:

- [Podmíněné propuštění ve světle zásady ústnosti a přímosti](#)
- [Poučení z krizového vývoje v kauze bitcoiny](#)
- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)